

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0300 OSLO

Deres ref: 201100306 EP IKR/bj

Dato: 17.01.2011

Høring – utredning om forenkling og modernisering av aksjeloven

Vi viser til høringsbrev av 17.01.11 og høringsrapport/utredning dat. 07.01.11.

Høringsfrist er satt til 19.04.11.

I høringsbrevet er det spesielt bedt om høringsinstansenes syn på en rekke konkrete forhold, og vi vil nedenfor først kommentere disse forholdene:

- 1) Bør endringsforslagene som gjelder stiftelse av aksjeselskap (AS), og enkelte av reglene om selskapets kapital også gjennomføres for almennaksjeselskaper (ASA) ?

Vi er skeptiske til om denne utredningen er tilstrekkelig grunnlag for en overføring av endringsforslagene til også å gjelde ASA, da dette kanskje burde vært bedret utredet først. Forholdene til stiftelsesreglene og minstekrav til innhold i vedtekter for ASA er nokså "summarisk" behandlet (under pkt. 4.2.13). Det tas der også forbehold om at det muligens burde vært foretatt en nærmere vurdering av hvilken betydning EU's 2. selskapsrettsdirektiv (som gjelder for ASA) kan ha for adgangen til å gjennomføre de endringer som er foreslått for AS. Vi er derfor av den oppfatning at alle forhold som gjelder ASA burde vært gjenstand for en grundigere utredning før det foreslås endringer i Almennaksjeloven.

- 2) På enkelte punkter foreslås det også tilsvarende endringer for andre typer foretak, for eksempel under pkt. 4.2.4 (side 30) hvor det stilles spørsmål ved om ev. minstekrav til vedtektenes innhold også burde gjelde for andre foretaksformer.

Vi er av den oppfatning at det er formålstjenlig at ev. endringer i minstekrav til vedtektenes innhold bør gjennomføres også for andre foretaksformer, for eksempel for boligbyggelag, borettslag og samvirkeforetak.

For øvrig kan vi støtte de forslag til endringer som foreslås under pkt. 4.2.4.

- 3) Bør minste aksjekapital nedsettes til 30.000 ?

Som det fremgår av Ot.prp.nr.23, må det ved vurdering av minstekravet til aksjekapital foretas en avveining mellom hensynet til nyetableringer og målet om å motvirke av useriøse selskap. Vi finner her at selv om det ikke foreligger sikker kunnskap om sammenhengen mellom aksjekapitalens størrelse og useriøse selskapsdannelser, vil likevel minstekravet til aksjekapital kunne morvirke slike etableringer. Vi mener også at et krav til en viss størrelse på aksjekapitalen kan hindre at selskapsformen brukes som redskap for

konkursrytteri. Dessuten kan krav til høyere kapital medføre at selve oppstarten vurderes grundigere, og dermed hindre etableringer av ”døgnfluer”.

På den andre siden mener vi at forholdet til utenlandsk aksjelovgivning må hensyntas. Dette da det nå er avgjort ved EU-domstolen at stifting av selskap innen EU/EØS gir norske næringsdrivende frihet til å velge å etablere seg i land med mer liberal aksjelovgivning der kravet til minste aksjekapital kan være mindre eller også fjernet i sin helhet. Dette kan medføre at nye næringsdrivende vil foretrekke å organisere virksomheten som f. eks. NUF. Dersom også norsk aksjelov innfører lavere minstekrav til aksjekapital, kan dette medføre at andre selskapsformer fremstår som mindre attraktive.

Vår konklusjon blir etter dette at kravet til minste aksjekapital må harmoniseres med tilsvarende krav i utenlandsk lovgivning, og dermed reduseres. Vi mener likevel at minstekravet fortsatt må være av en viss størrelse da dette vil motvirke etablering av useriøse og lite gjennomtenkte etableringer.

Da minstekravet ble 50.000 allerede i 1976, synes et kapitalinnskudd med 30.000 etter dagens pengeverdi dermed å være for lavt. Det fremgår videre av utredningens pkt. 4.2.11 at det bør åpnes for en lovendring der stiftelsesutgiftene skal kunne inngå i kapitalinnskuddet. Også ut fra dette forslaget mener vi at kr 30.000 er for lavt til at selskapet skal kunne drive forretningsmessig forsvarlig.

- 4) Bør det åpnes opp for delvis innbetaling av aksjekapitalen før selskapet kan registreres?

Som det også anføres i utredningen, vil en endring av regelverket på dette området harmonisere dårlig med ønsket om å forenkle aksjeloven, da det vil føre til en rekke nye bestemmelser i loven, samt en mer tyngende administrasjon for selskapet.

Videre mener vi at det også i noen grad vil gi et dårligere kreditorvern, da en fordring mot aksjonærene ikke gir den samme sikkerhet som en innbetaling som er foretatt til selskapet. Dette er imidlertid ikke et svært tungtveiende moment. En tilpasning til utenlandsk rett til området (som argument for endring), synes vi heller ikke er et tungtveiende moment. Vi vil derfor fraråde at det åpnes opp for delvis innbetaling.

- er det behov for en slik ordning ?

Som det også fremgår av utredningen, synes det ikke å være et stort behov for en slik ordning i praksis, og med den reduksjon av krav til minste aksjekapital som foreslås i utredningen, vil behovet bli enda mindre enn før. Dette siden minste innskudd uansett må innbetales, og dårlig likviditet som begrunnelse for utsatt innbetaling vil da ikke være noe argument for endringen. Selskapet kan jo bare velge å kun registrere seg med minste lovlige aksjekapital, og ev. foreta aksjeutvidelser senere.

- hva med de alternative forslag til bestemmelser om innbetaling av aksjekapitalen som omtales i utredningen (pkt. 5.5.3) ?

Under forutsetning av at det åpnes opp for delvis innbetaling av aksjekapitalen, støtter vi i hovedsak de forslag som fremmes i utredningen, dvs. at hele aksjekapitalen må innbetales hvis denne er i annet enn penger og at minste lovlige aksjekapital under enhver omstendighet må innbetales sammen med minimum 50% av resterende aksjekapital (og tilsvarende andel av ev. overkursfond). At det i aksjeloven også innføres sanksjonsmuligheter overfor de aksjonærer som ikke overholder innbetalingsplikten, ser vi også positivt på.

5) Bør det åpnes opp for brøkdelsaksjer ?

Vi ser her ingen fordeler med å endre dagens godt innarbeidede system der aksjekapitalen fordeles på et bestemt pålydende beløp.

Vi mener det vil skape stor forvirring da aksjer med pålydende har lang tradisjon og er et godt innarbeidet og kjent begrep. Det vil videre medføre behov for flere lovendringer som også kan skape komplisering ved håndhevingen av dette.

Spesielt om det innføres en valgfri modell da det i så fall må opereres med 2 ulike regelverk parallelt. Vi kan heller ikke se at det har fremkommet erfaringer som tilsier at brøkdelsaksjer bør innføres i norsk regelverk.

6) Bør aksjelovens § 8-7, 5.ledd også omfatte samvirkeforetak (noe COOP NKL SA tar til orde for i brev dat. 22.10.09 til Justisdept.)?

Vi har ikke satt oss tilstrekkelig inn i det regelverk som her omtales til å ha noen begrunnet mening om forholdet, men kan heller ikke se noen umiddelbare forhold som ikke tilsier at samvirkeforetak bør kunne likestilles med boligbyggelag i relasjon til denne bestemmelsen.

I tillegg har vi følgende merknader til forslagene om å oppheve kravet til utarbeidelse av åpningsbalanse ved stiftelse og fusjon (I) og om å lempe på de formelle kravene til utdeling av utbytte (II):

I) Åpningsbalanse

En oppheving av kravet til å utarbeide åpningsbalanse ved stiftelse og fusjon vil svekke skatteetatens kontrollmuligheter i de tilfeller aksjeinnskudd foretas i annen enn penger. Det er påpekt i utredningen av aksjelovens § 2-6 om redegjørelse for tingsinnskudd i stor grad vil erstatte kravene til åpningsbalanse, men slik redegjørelse inneholder ikke de samme krav til spesifisering/separasjon av verdien på de enkelte eiendelene som åpningsbalansen. I redegjørelsen er det tilstrekkelig med en totalangivelse av verdien på det som er overført, og i praksis er dette også den vanligste måten å angi eiendeler og verdi på.

I flere bindende forhåndsuttalelser fra Skattedirektoratet har åpningsbalansen ellers hatt betydning for de disposisjoner som var tenkt gjennomført, jf. BFU 73/02 og BFU 48/03 (vedr. kapitalnedsettelse ifm. utdeling til aksjonærer v/fisjon) og BFU 75/04 (vedr. utbytte). Åpningsbalansen kan også ha betydning i andre sammenhenger, for eksempel ved skattefri omdannelse fra personlig foretak til selskap hvor opptjent overskudd frem til virkningstidspunkt for selskapsligning tas ut og forutsettes oppført i selskapet åpningsbalanse.

Konsekvensene av å oppheve kravene til åpningsbalanse er ikke tilstrekkelig vurdert i utredningen og forslaget om en tilsvarende opphevelse av plikten til å utarbeide åpningsbalanse ved fusjon er ikke begrunnet i pkt. 4.2.8 og ev. konsekvenser av en slik endring synes ikke å være vurdert overhodet.

II) Utbytte

I skatteretten er det ofte av sentral betydning hvorvidt et utbytte er utdelt lovlig eller ikke. Dette er et krav både for at utbyttet skal unngå beskatning innenfor fritaksmetoden og at det skal innrømmes skjermingsfradrag utenfor fritaksmetoden.

Det er i utredningen foreslått å lempe på aksjelovens formelle krav til utdeling av utbytte og kravet i § 8-1, 1.ledd nr. 2 om at nærmere angitte eiendeler skal komme til fradrag i utbyttegrunnlaget, foreslås sløyfet. Det samme gjelder for 10%-kravet i § 8-1, 2.ledd. Det vil derimot være avgjørende at selskapet har en forsvarlig egenkapital og tilstrekkelig likviditet (dette foreslås presisert i § 8-1). Vurderinger av dette, uten bruk av dagens mer "sjablonmessige" regler, vil være skjønnsmessige og kreve god innsikt i selskapets virksomhet og finansielle stilling. Slike vurderinger vil være vanskelig for skatteetaten å etterprøve. I praksis vil det da være revisor som vil bli den "uavhengige kontrollinstans" her, i den grad selskapet kommer inn under de nye reglene om fritak for revisjonsplikt eller at det uavhengig av dette har valgt å benytte ekstern revisor.

Ut fra kontrollhensyn bør derfor minstekravene til egenkapital beholdes. Bli forslaget gjennomført, må det kanskje vurderes om lovlighetsvilkåret i skatteretten også bør oppheves.

Med hilsen

Ingunn Borge Veseth
Leder av NTL Skatts kontrollfaglige utvalg
Tlf: 55 57 35 41
E-post: ingunn.veseth@skatteetaten.no

Roald Haugland
seniorskattejurist

Gudveig Wergeland
ligningsrevisor